# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 7. — Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 10 січня, 1935. VOL. XLIII. No. 7. Jersey City, N. J., Thursday, January 10, 1935. THREE CENTS.


## БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ ПРЕЗИДЕНТА НАД ФОНДОМ ДОПОМОГИ

ВАШИНҐТОН. — У конґресі назріває боротьба за домагання президента Рузвелта віддати йому необмежену владу над 4 міліярдами долярів, призначених для виповнення програми допомоги.

Проти цього домагання виступили, як можна було сподіватися, передовсім републиканці. Одначе з ними солідаризуються теж деякі демократи. Сенатор Гейстинґз, републиканець зі стейту Делавар, уже виступив у своїй промові на радіо проти віддавання президентови до розпорядимости такої суми.

Секретар стейту Ікес закликує конґрес ухвалити на місце постанов закона про відбудову краю, котрі найвищий суд признав неважними, відповідний закон, якого суд не міг би уневажнити.

Секретар рільництва Волес взиває конґрес ухвалити відповідні закони проти монопольних підприємств, що мають безмежну владу над цінами товарів.

### ВЕЛИКИЙ СТРАЙК ДЛЯ СИМПАТІЇ.

НЮ ЙОРК. — Коло 3,000 робітників і робітниць місцевих фабрик сухарів, що належать до підприємства „Нешенел Бискит Ко.", вийшли на страйк, щоб заявити свою симпатію для страйку 800 робітників цього підприємства в Филаделфії.

У місті назріває великий страйк будівляних робітників, котрих юнії не можуть погодитися з власниками домів за нові умови праці.

### АРХИПЕНКО ПОЇХАВ ДО ГОЛИВУДУ.

НЮ ЙОРК. — Різьбар Олександер Архипенко виїхав на довший час до Голивуду. Там він відкриє своє артистичне студіо та школу різьби.

Передовсім буде він працювати над вирізьбленням погруддя Тараса Шевченка для музею в Дітройті, на котре деякі фонди вже зібрав український комітет у тім місті. Приятелі української штуки по всій Америці зацікавлені цією новою працею артиста; вони мають теж надію, що нове зображення великого поета великим різьбарем можна буде репродукувати в більшій скількости та поширити серед іміґрації замісць неартистичних відбитків, які тепер тут курсують.

### ВІДКРИТО ОБРАЗ СЛАВНОГО МАЛЯРЯ.

НЮ ЙОРК. — Один колектор образів з Минеаполису закупив тут від місцевого торговця образів образ славного голяндського маляря Франса Гальса, що був невідомий світови. Образ виставлять уперше на публичний вид на виставі образів цього маряря в Дітройтськім Інституті Штуки.

Образ представляє самого маряля вже в старшім віці з виразом не зовсім великої самопевности на обличу, з розхрістаними вусами й волоссям голови, словом, гейби легко підпитим. Знавці образів кажуть, що це є справжній власний портрет артиста, а не образи в нюйорськім Метрополитальнім Музею. Гальс малював його коло 1650-го року.

### СТРАЙК ЛІКАРІВ.

ГАВАНА. — Всі лікарі шпиталів міського, університетського й купецького застрайкували для протесту проти відправлення зі шпиталю 3 лікарів посадником міста. Відвідуючі лікарі й шпитальні доглядачки пристали до страйку. Страйк тревав один день, коли страйкарі добилися від зарядів шпитальних і уряду великих уступок.

### ВИПАДОК НА ТРАМВАЮ.

НЮ ЙОРК. — Трамвай, що їхав по Вестчестер евені в східнім напрямі, вискочив з шин та вдарився до стовпа надземної залізниці. Шість осіб вийшли з тяжкими ушкодженнями тіла.

Між раненими є пані Джін Маркович та Іван Сивак.

### ПРОЦЕС ПРОТИ ГАВПТМАНА.

ФЛЕМИНҐТОН (Ню Джерзі). — Пятий день розправи проти Бруна Гавптмана, обвинуваченого за викрадення й убивство дитини летуна Линдберґа зійшов знову на переслуханню прокураторських свідків.

Передовсім переслухано Джозефа Пероне, молодого шофера таксівки з Бронксу, котрий зізнав, що 12-го березня 1932 року Гавптман дав йому доляра, щоби він відвіз лист до д-ра Кондона, котрий був посередником між викрадачами дитини Линдберґа та родиною летуна. Хоч відтоді минуло багато часу, свідок заявив, що він зовсім певний, що лист дав йому Гавптман.

Таксамо зовсім певно розпізнав Гавптмана 87-літній Амандус Гохмут, як чоловіка, що 1-го березня 1932 року віз автом драбину, котрої, як каже прокураторія, Гавптман уживав при викраденню дитини. Свідок Райх возив д-ра Кондона на цвинтар на побачення з викрадачами дитини; він бачив, як якийсь чоловік перелазив через браму цвинтаря та побіг геть, а потім вернувся і говорив з лікарем цілу годину.

Підчас зізнань Пероне й Гохмута Гавптманови вирвались оклики: „Він бреше!"

### ВИЗИСК УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА.

До яких страшних розмірів доходить експльоатація нашого селянства на східніх землях України з боку московського комунізму, показують такі числа. Большевицький уряд запровадив на хліб ціни наступних катеґорій: 1) тверді заготовні ціни, 2) тверді продажні ціни й 3) комерційні ціни.

За першою катеґорією (тверді заготовні ціни) уряд „платить" селянам за забраний у них хліб. Яка це „плата", видно з того, що за 100 кґ. жита селянинови видають 6 руб. 33 коп. Ті самі 100 кґ. жита уряд потім продає в містах за другою катеґорією (тверді продажні ціни) за 52 руб. 50 коп. і за третьою катеґорією (комерційні ціни) за 350 руб.

Таким чином ціна 100 кґ. жита на ринку (350 руб.) 55 разів більша ніж та, яку уряд платить селянам (6 руб. 33 коп.). Коли мати на увазі, що реальна покупна вартість большевицького рубля виносить тепер трохи більше як 1 довоєнна копійка, то виходить, що за 100 кільо хліба селянин-колхозник чи одно-осібник дістає... 6 довоєнних копійок (три американські центи)!

Чиж дивно, що українське селянство жорстоко ненавидить комунізм і готується при першій нагоді криваво розрахуватися з Москвою?!

### ПІДЗЕМНІ СХОВИ В МІНХЕНІ.

В Мінхені побудували Німці великанську будівлю, довгу 150 метрів, яка має служити як підземний схов для німецького гітлерівського уряду на випадок війни. Схови мають великі кімнати і касино на 600 осіб. Вони мають пятикратне бетонове склепіння, грубе 2 і пів метра. Будинок той називають „палатою вожда". Вона має 18 пивниць, а в кожній з них може поміститися на випадок ґазової атаки по 60 осіб. 9 метрів під землею є ще окремі тунелі.

### ОСВІЧЕНИЙ СТАЛІН.

На 17-ті роковини жовтневої революції на верхах Петропавловської твердині ведуть роботи, щоб уложити сілюету Сталіна з неонованих світячих рурок. Розмір портрета 18×18 метрів. Під портретом із відбиткою в воді буде уладжене перебігаюче гасло: „Хай живе світовий жовтень!" Кожна буква буде велика три метри.

### ҐАЗ У КУРЯВІ.

Про новий воєнний винахід повідомляють французькі ґазети. Є це трійлива курява. Дотеперішні трійливі ґази не задоволювали воєнних спеціялістів з тої причини, що вони виявляли нищительну силу лише на пів години. Німецький винахід тим грізний, що він лучить трійливі ґази, як іперит чи фосґен, з окремим глинкуватим пилом, який не всякає ґазу, а разом з ним ділає сім днів. Той новий спосіб є страшною зброєю проти ворожих військ, бо проти них не витримує ні одна ґазова маска. Обчислений той винахід на той випадок, коли ворожі армії мають переходити в якімсь короткім часі через якусь територію. Є це небезпека для всякої армії, яка наступає, чи вертається, а їй дорогу заступить така трійлива курява і видушить її до тла.

### РОЗСТРІЛЯЛИ ВОЛИНСЬКОГО КОМУНІСТА.

В 1925 р. поїхав на Україну В. Середа з села Чернечі, коло Луцька. На Україні скінчив вищу школу і працював у Полтаві. Від двох років не було від В. Середи ніякої вістки до своєї родини, аж цими днями прийшов від жінки лист, у якому повідомлено, що В. Середа не жиє від року, бо розстріляний большевицькою владою.

Така доля постигла неодного з наших легковірних людей, що вірили большевицькій владі на Україні і йшли до неї на службу.

### ПОФАЛЬШУВАВ ВЕКСЛІ НА СУМУ 200,000 ЗЛ.

У варшавському окружному суді розпочався процес проти бувшого адміністратора дібр ґр. Потоцького, Кубіна, що підробив векслі на суму 200,000 зл. і пустив їх в обіг. Кубін зпочатку відпирався вини, та по предложенню рішення ґрафольоґів-знавців, признався до вини. До розправи суд покликав кількадесять свідків.

### ЗА ОТРОЄННЯ ЧОЛОВІКА.

Свого часу голосна була справа Насті Христонько і Михайла Матрифайла з Голиня, обвинувачених в отроєнні чоловіка Насті, Христонька. Настя, хоч мала кількоро дітей, навязала любовні зносини з Матрифайлом. Хоча чоловік її дивився на те крізь пальці, обоє рішили спрятати його зі світа. Вляли до страви сільного квасу, наслідком чого чоловік помер. Настя і Матрифайло станули за те перед судом присяжних у Стрию. Після переведеної розправи Настю Христонько засуджено на досмертну вязницю, а Михайла на 12 літ.

### ГУЦУЛЬСЬКА ТРАГЕДІЯ.

Суд присяжних у Коломиї розбирав справу Гриця Белмеги з Голів, що 15. травня м. р. повісив Гуцулку з Жабя, Параску Харинчук. Обвинувачений боронився тим, що спрятати Харинчукову веліла йому якась незнана Гуцулка тому, що вона має багато гріхів на сумлінні. Не вдаючися в подробиці, Белмега звязав Харинчукову шнуром, коли вона спала, і повісив її на сволоці. На домагання оборонця розправу відложено, щоби передати обвинуваченого психіятричним дослідам.

### ТРЕТЕ НАЙБІЛЬШЕ МІСТО НА СВІТІ.

Третім найбільшим містом на світі є тепер Токіо. На основі урядових обчислень у дні 1. жовтня м. р. в столиці Японії жили 5,663,352 меншканців, з того 2,983,632 мужчин і 2,679,720 жінок. Приріст населення в порівнанні з 1933 роком виявився цифрою 177,140 осіб. Щодо числа населення Токіо після Лондону і Ню Йорку стоїть на третім місці.

### БОЖЕВІЛЬНА ПРИВЯЗАНА ЛАНЦЮХОМ ДО ПЕСЯЧОЇ БУДИ.

В Слонімі поліція викрила, що якийсь Светліковський привязав божевільну Марію Бібікову ланцюхом до песячої буди. При буді стояла миска з їдою. Вигляд нещасної жінки був жахливий. Поліція арештувала Светліковського, а Бібікову відставили до шпиталю.

### ШІСТЬ-ЛІТНИЙ ХЛОПЕЦЬ УБИВ СВОЮ МАТІР.

У Пйотркові трапилася небувала подія. Приживаюча там Станіслава Чарноморська насварила свого 6-літнього синка, а потім побила його. Тоді хлопець вхопив кусень дерева і вдарив ним матір у плечі, а потім кинув у голову з такою силою, що Чарноморська впала на місці нежива. Молоденького злочинця замкнули у виховному заведенні.

### ЛЮБОВНА ПІМСТА.

Передмістя Львова, Сиґнівка, було сценою любовної пімсти. До переходячого тамтуди урядника, Ст. Барановського, прискочила якась жінка і облила його сільним квасом. Барановський зазнав попарення лиця. Напасть мала любовну причину. Попареного відвезли до лічниці.

### ЗГОРІВ ЖИВЦЕМ.

У Станиславові при вул. Третього Мая, де міститься парня, трапилася жахлива подія. Машиніст, що обслугував мотор парні, ввійшов з горіючою лямпою до кімнати, де був склад нафти. Від лямпи запалилась бочка з нафтою. Ціла кімната попала відразу в огонь, а в ньому згорів згаданий машиніст.

### ПОЗВОЛИВ НАРЕЧЕНІЙ ВТОПИТИСЯ.

Перед окружним судом у Станиславові станув Іван Пашковський з Дори, обвинувачений у цьому, що в часі купелі в Пруті 26. червня м. р. не поспішив з поміччю своїй нареченій, Петронелі Ільницькій, наслідком чого вона померла. Пашковський боронився тим, що його наречена вміла знаменито плавати, отже думав, що його поміч буде непотрібна. Розправу відложено, щоби переслухати свідків.

### ЖИДИ В БРАЗИЛІЇ.

Часописи з Порто Алеґре доносять, що останніми роками прибули з Німеччини до Бразилії 800 жидівських родин т. є. коло 2,000 осіб. В числі їх є 20 проц. артистів і професорів, 40 проц. купців і 40 проц. ремісників. Ті Жиди заснували „Т-во Жидів, вигнанців з Німеччини". Чисельна еміґрація Жидів не є симпатична для Бразилійців. Ліґа „Альберто Торрес" внесла до уряду протести проти масової еміґрації Жидів, як елементу непожиточного для краю.

### ЗГОРІЛА ФАБРИКА СВІЧОК.

У Білостоці згоріла велика фабрика свічок. Ратункова акція була дуже тяжка, бо біля фабрики були розкопані вулиці, куди йдуть водопроводи. Фабрика згоріла разом з усіми будинками. Матеріяльні страти великі.

### ВОВКИ НА ВОЛИНІ.

У Ковельщині, коло села Малий Вербер, появилися стада вовків, які підходять до господарських загород і витягають худобу. Вовки наробили досить багато шкоди.

### ЛЮДИ, ЩО НЕ ГОВОРЯТЬ ПРО ПОГОДУ.

Є їх у світі 250 міліонів. Це магомеданці; про погоду розмовляти їм не вільно, бо згідно з кораном це виглядало би на критику намірів Аллага.

## ПРИСУД МОСКОВСЬКОГО СУДУ НА УКРАЇНІ: МАЙНО ВСІХ СКОНФІСКУВАТИ І РОЗСТРІЛЯТИ

КИЇВ. — В ч. 290 київських „Вістей", з 18-го грудня 1934 р., поміщено присуд виїзної сесії військової колеґії найвищого суду СССР в справі 37 обвинувачених в орґанізації підготовки терористичних актів проти працівників советської влади. Суд установив, що більшість обвинувачених прибула в СССР через Польщу, а частина через Румунію, маючи завдання вчинити на території УССР ряд терористичних актів. Обвинуваченим не дано можности боронитися, згідно з новими приписами.

Суд присудив 28 обвинувачених розстріляти, а майно їх сконфіскувати. Присуд виконано. Розстріляно: Сказинського Романа, Крушельницького Івана, Крушельницького Тараса, Лебединця Михайла, Шевченка Романа, Карабута Анатоля, Сидорова Петра, Косинку-Стрільця Григорія, Фальківського Дмитра, Оксамита Михайла, Щербину Олександра, Терещенка Івана, Буревого Константина, Влизька Олексу, Дмитрієва Евгена, Богдановича Адама, Бутузова Порфіра, Бутузова Івана, Пятницю Володимира, Блаченка Якова, Полевого Домініка, Хоптяра Івана, Борецького Петра, Лукіянова Леоніда, Півненка Константина, Проценка Гаврила, Матяша Сергія, Ляшенка Олексу.

Відложено ще присуд, щоб вияснити додаткові обставини, для таких осіб: Крушельницького Антона, Бачинського Юліяна, Мисика Василя, Левицького Василя, Скрипи-Козловської Ганни, Ковалева Левка, Ґельмер-Дідушка Петра, Фіницького Олександра і Ступіна Герберта.

### ПОКИЩО РОЗСТРІЛЯЛИ ТІЛЬКИ СИНІВ.

ЛЬВІВ. — З Видніших Галичан не розстріляли ще письменника Антона Крушельницького, а тільки двох його синів: Івана і Тараса. Батько жде ще на розстріл, як теж ждуть на це ще Юліян Бачинський, бувший представник УНР до Вашинґтону, та Дідушок, відомий старшина У. С. С.

### МІЖ РОЗІСТРІЛЯНИМИ Є МОЛОДІ ПИСЬМЕННИКИ.

КИЇВ. — Між розстріляними на підставі присуду найвищого суду СССР в Києві є три талановиті молоді українські письменники, що оспівували у своїх творах „радісну революцію", яка тепер закінчилася для них мученицькою смертю. Є ними Гриць Косинка, Дмитро Фальківський і Олексій Влизько.

### ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ ПРОТИ ТЕРОРУ НА УКРАЇНІ.

ЛЬВІВ. — Шість українських політичних партій проголосили збірний протест проти терору і розстрілів на Україні.

### НАРАДИ В СПРАВІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСУ.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає, що 24 грудня 1934 р. почались у Львові наради 7 українських політичних партій у справі скликання Всеукраїнського Націонацьного Конґресу. В нарадах заступлені такі партії: Українське Національне-Демократичне Обеднання, Українська Соціялістично-Радикальна Партія, Українська Соціялістично-Демократична Партія, Українська Народня Обнова, Українська Партія Соціялістів-Революціонерів, Українська Радикально-Демократична Партія, Українська Соціялістично-Демократична Партія.

### ПОШАНУВАЛИ ПАМЯТЬ ПРО „ЗИМОВИЙ ПОХІД".

ПРАҐА (Чехословаччина). — В салі каварні „Опера" відбулося 18-го грудня м. р. „Свято 15-ліття Зимового Походу". На свято прибуло багато народу, головно козаків і старшин. Промови були короткі, але річеві. Їх перивали оклики: „Слава Батьківщині", „Слава Армії", „Слава розбитим, але непереможеним".

### ФРАНЦІЯ Й ІТАЛІЯ ПОГОДИЛИСЬ.

РИМ. — Довголітні суперниці, Франція й Італія, заключили угоду. Франція відступила Італії значний шмат землі в Африці та дала їй деяку контролю над абісинською залізницею.

### НІМЕЧЧИНА ДАЛІ „ЗАГАДКОЮ".

БЕРЛІН. — У минулім році Німеччина випродукувала 11,800,000 тон заліза. Щодо цеї продукції, стоїть вона тепер на другім місці по Злучених Державах, значить, вище залізної продукції в Франції й Анґлії. Це турбує головно Францію. Бо з того вносять, що більша частина цеї продукції йде на зброєння Німеччини.

### ЖЕРТВИ СОВЄТСЬКОЇ ЗАЛІЗНИЧОЇ КАТАСТРОФИ.

ЛЕНІНҐРАД.—Проголошено спис жертв останньої залізничної катастрофи, яка скоїлася на стації Торбіно, віддаленій 130 миль від Ленінґраду. Досі начислено 23 особи, що згинули підчас катастрофи, або померли від ран у шпиталі. Ще є 56 важко ранених і 23 особи, що були легко ушкоджені.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| ПЕРЕДПЛАТА: | | SUBSCRIPTION RATES: | |
|---|---|---|---|
| Поодинокє число три центи. | | Three cents a copy | |
| На рік | $6.00 | One year | $6.00 |
| На пів року | $3.25 | Six months | $3.25 |
| На три місяці | $1.75 | Three months | $1.75 |
| Число з пятниці (з англійською частю): | | Friday's Issue (with Ukrainian Weekly): | |
| На рік | $ 2.00 | One year | $ 2.00 |
| На пів року | $ 1.25 | Six months | $ 1.25 |
| В Джерзи Сіті і Заграницею: | | Foreign and Jersey City Rates: | |
| На рік | $9.00 | One year | $9.00 |
| На пів року | $4.75 | Six months | $4.75 |
| На три місяці | $2.50 | Three months | $2.50 |

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# ПОТРЕБА ОСНОВНОЇ РЕВІЗІЇ

**Жиємо в часах незвичайно великого напруження. Цілий світ переживає духову й матеріяльну крізу. Переживає те все й Америка.**

**А ми є частиною того світа. І ми є частиною Америки. Значить, і наше життя тут в Америці, бо про старий край вже й не говорити, повинно переходити певні зміни. А чи переходить? Чи дійсно здаємо собі справу з того, що мусять наступити і між нами зміни, і то основні, якщо маємо жити в Америці далі як українська національна індивидуальність?**

**Відповідаючи на те, треба собі ясно здати справу з того, хто саме в таких справах повинен забирати голос у першу чергу. Нам здається, що: мозок нації. Значиться, наші духові робітники, або інтеліґенція, як ми звикли їх називати.**

**Коли так глядітимемо на цю проблему, то можемо ствердити, що поза тою невеликою горсткою інтелектуальнихробітників, що держаться при наших запомогових орґанізаціях чи редакціях, є дуже, дуже мале число того „мозку нації", який слідив би за нашим життям в Америці, обхоплював його як цілість та дбав про те, щоб забезпечити йому солідні підстави. Щобільше, навіть і ті згадані, що, так би сказати, з принятого тут звичаєвого права чи „з уряду" повинніб тими справами займатися, на ділі ними мало займаються, а то й цілком ні. І тому, переглядаючи нашу пресу в Америці, ми можемо знайти всілякі відомости і статті на ріжні політичні теми, та можемо прочитати критику на кожде політичне чи яке інше потягнення в старім краю, але про життєві справи української іміграції в Америці — не пишеться.**

**Ота загальна мовчанка є ненормальним явищем. Вона показує, що „мозок нації" не знає, куди йти і що робити. Крім того навіть заліниви й, щоб ті справи видвигати, певні пляни укладати і їх приняти та виконати.**

**Так далі бути не може. Наше життя вимагає нових соків. Тільки обєднаними змаганнями наших мас і всього, й так невеликого, нашого інтелекту зможемо оживити наше народне життя і збогатити його новими духовими і матеріяльними надбаннями. Новий рік повинен заставити наш інтелект в Америці зревідувати своє відношення до розбудови нашого національного життя. Без тої ревізії нема і не буде виглядів на кращу українську будучність в Америці. Байдужність інтелекту відібється фатально скорше чи пізніше на масах, які творитиме вже тут роджене покоління. А воно не матиме вже того найсильнішого природнього чинника, що держав старе покоління: чару старого краю. Тут треба буде той чар підтримувати до певної міри штучно. А до цього треба буде головно інтелекту. Він має забезпечити ту українську природу і землю, які могли вдержувати старе покоління при українстві, навіть і без допомоги інтелекту.**

О. Сновида.

# МАНІВЦІ СОЦІЯЛІЗМУ

Наші соціялісти твердять, що вони теж стоять за Україну; що вони лише — не такі шовіністи, як націоналісти, що прагнуть лише воювати з антидемократичним фашизмом. І є багато серед нашого загалу людей, які в це вірять...

Тимчасом, останні випадки в житті 2-го і 3-го Інтернаціоналів показують, що справа мається інакше: гірше, далеко гірше...

Як відомо, непримирима політика Москви, яка хотіла взяти під свої прикази всі соціялістичні партії світу, і спеціяльно Европи, привела до розбрату і розриву між двома Інтернаціоналами: між московським, комуністичним, (3-тім), до якого втягнулися і наші комуністи, і — европейським, соціял-демократичним, (2-гим) до якого затягнулися наші галицькі соціял-демократи (ґенерали без армії) і радикали. Як патріоти — вони від часу до часу виступали в своїй пресі проти большевицького терору на Україні, особливо, коли він звертався проти соціялістів. Але ось — ситуація нагло змінилася... В жовтні 1934, представники 2-го Інтернаціоналу, Фр. Алєр і Вандервельде зійшлися — по довголітній перерві — з представниками 3-го Інтернаціоналу — Кашеном і Торесом, в Брукселі, щоб установити не більше не менше, а—єдиний фронт соціялістично-комуністичного світу. Притоку до того дала нібито еспанська революція, взагалі загроза фашизму. І в цім було дещо правди: Росія, як держава, почувала себе загроженою фашизмом (японським і німецьким) — назовні, а партії соціял. Інтернаціоналу — з середини, розгромлені фашизмом на терені своєї діяльности

В половині листопада 1934 зійшлася Екзекутива 2-го Інтернаціоналу в Парижі, щоб зайняти становище до „єдиного фронту" з комуністами, **цебто з Москвою.** І ось — на тих зборах западає знаменна ухвала: Екзекутива 2-го соц Інтернаціоналу постановляє, що в цій справі, в справі єднання з большевиками — **вона дає своїм партіям вільну руку...**

Іншими словами — Екзекутива — **не боронить** поодиноким своїм партіям — **заключати бльоки і спілки з большевиками, з аґентами Москви.** Як поставилися до цього поодинокі партії, національні секції, 2-го Інтернаціоналу? Англійська, шведська, норвезька, данська, голяндська, швайцарська і чеська — заявилися **проти;** російська, французька, італійська, австрійська, еспанська і німецька — **за.** Цебто партії, розгромлені фашизмом — заявилися за допомогу Москви **проти власної країни!**

Для нас це дуже важне, бо хоч наші радикали і соціялісти ще не заняли дуже виразного становища, але всеж уважають фашизм український — за свого головного ворога. А якщо ідея і рух українського фашизму зрослиб, то не є виключене, що й наші соціялістичні партії захочуть шукати допомоги Москви. В кождім разі — одно певне: що і **соціял-демократи галицькі і радикали належать до 2-го Інтернаціоналу, який нічого не має проти того, щоб його партії вступали в порозуміння для спільної акції з Москвою...**

Чи на тім зискає соціялізм, коли морально підтримує огидну московську тиранію? І чи можуть наші соціялісти-радикали належати до ґрупи 2-го Інтернаціоналу — якого кілька секцій — і то такі важні як французька, еспанська, австрійська і російська — **отверто перейшли на сторону катів України?** Чи можуть наші радикали узнавати тих людей, які благословляють руку кривавого Сталіна на Україні — за **товаришів?** А вони їх такими узнають, лишаючись далі в 2-гім Інтернаціоналі...

Ось питання, які кождий Українець мусить поставити нашим радикалам і рівночасно запитати їх, де їх **ідеї демократії,** коли половина їхнього чесного товариства з 2-го Інтернаціоналу належить до **приятелів антидемократичної диктатури Москви?**

Час здерти полуду з нашого радикального соціялізму — **хто є за Україну, той не може бути з приятелями Москви!**

# „ПЕРЕД ПАНОМ ХВЕДОРОМ"...

**(Знущання над українським письменством під большевицькою Москвою).**

Гріх проти Духа Святого називає Святе Письмо найтяжчим, непростимим гріхом. Політика комуністичної диктатури на Україні під Советами від самого початку була не тільки імперіялістичним грабіжництвом, але також насильством над українською культурою, над живим і невмирущим духом нашого народа. Чи це не насильство, що українські письменники мусять ось уже 15 років прославляти поневолення України жорстокою московською тиранією? Хіба це не ганьба, що вся наука під большевиками має служити комуністичній партії? Адже там учені не сміють шукати наукової **правди,** а тільки **партійної** „правди", що, в даний момент вигідна комуністичним провідникам.

Найтяжче приходиться під комуністичною диктатурою українській літературі. Учений може переживати біль, коли він мусить фальшувати наукову правду з наказу диктаторської влади, але його біль не такий гострий, як у письменника. Бож письменник жие **чуттям,** правдивий письменник пише, як то кажуть, „кровю серця". І уявіть собі його траґедію під диктатурою: він ненавидить своїх гнобителів-диктаторів, але мусить писати поезії, в яких прославляє цих тиранів. Те, що поет любить і до чого він лине душею, він мусить у своїх творах зневажати й ганьбити.

Диктатори ненаситні щодо своєї слави й могутности. Їм труно догодити. Ми бачимо часто, як советські письменники один за одним попадають у неласку перед „сильними мира сего" — диктаторами.

Література на советській Україні вже 15 років перебуває в ненормальних умовинах. Український письменник під большевицькою диктатурою силою обставин примушений жити „між двома душами". Його серце болить за рідним краєм, що його нищить ненаситна Москва, але письменник мусить тусаму Москву віршами та в прозі вихваляти. Як той Жид під канчуком польського конфедерата, мусить співати український письменник:

„Перед паном Хведором
Ходить Жид ходором,
І задком і передком
Перед паном Хведірком"...

До страшних наслідків приводить оцей „танець" українського письменства перед московською диктатурою. Не всі можуть випити оту чашу до дна. Одні з українських письменників під комуністичною владою самі на себе наклали руку (Хвильовий), інших „ліквідує" Москва сама. Недавно в Киеві розстріляно трох українських письменників, Косинку та Фальківсько... [sic: printed „укра-ка, Косинку та Фальківсько-зька, Косинку та Фальківського."]

Ті, що ще жиють, пишуть „поезії", Колись Тарас Шевченко глузував з тих російських критиків, що радили йому співати:

„Про Матрьошу
Про Парашу—радість нашу.
Султан, паркет, шпори"...

По 100 роках Шевченкові нащадки в українській літературі дійшли до „султанів" і до „шпори...

Не хтось менший, а сам Павло Тичина, поет великої культури й таланту, мусить тепер писати „такі поезії" на честь червоної армії та її ґенералів:

„А скажи, скажи, скажи,
Що це за окраса,
Повна сили і життя
Ще й здоровля кляса?
Падай, падай, упадай
Всі царі із трона:
Наша армія іде,
Армія червона!
Падай, панство, упадай, —
Партія рішила;
З нами слава прапорів,
З нами Ворошилов!"

Оттакі вірші мусить писати Тичина, син того народу, що вмирає з голоду під московською комуністичною диктатурою!

В якім часі жиємо?!

С. Н.

# УКРАЇНСЬКА СПРАВА В АНГЛІЙСЬКОМУ НАСВІТЛЕННІ

На англійському книжковому ринку зявивсь цього року „Атляс біжучих справ" (Ен Атлас оф курент Аферс). Зладив його Горабін. Малий формат, виданий в Лондоні, карти схематичні і перегляднi без зайвих балястів, а головне: всякому доступні. Ввесь атляс поділений на ґрупи: Европа 25 карт, Азія і Близький Схід 17, Росія 8, Індія і Індійський океан 6, Японія й Далекий Схід 7, Африка 7, Америка 10 Кожда карта обнимає окрему проблему з головними даними про неї та зазначенням круга інтересентів. Автор заявляє, що трактує справи обєктивно, але часом мається враження, що при поодиноких проблемах він стає сторонничим, коли подає свою думку про можливу її розвязку. Німеччина, головно її східні питання, Манджурія і Україна — це головні проблеми світа. Все трактується як проблеми міжнароднього характеру.

Нас цікавить в першу чергу, як автор ставиться до української справи. По Німеччині кладе він її на другий плян, а за нею йде проблема Манджурії. Подає досить вірну карту українських земель, спеціяльно західніх границь, зате східні границі не зовсім сходяться з тими границями, які конечно потрібні Україні як суверенній державі. При обговоренні проблем інших держав, в яких склад входять частинно і українські землі, з включенням до них Мадярщини, яка українських земель не має, але хотілаб мати, виразно зазначується українські частини разом з думкою, що при розвязці тих проблем ті держави мусять рахуватись з їх втратою на користь України. Місцями виходить на перший погляд споводна плутанина понять „Рутенієн" і „Юкраініен", але в суті річи автор їх не плутає, бо зазначує, що назва „Рутенієн" покривається назвою Українці. В Румунії знайшов автор 2 міліони Українців. Обговорюючи спеціяльно питання західньо-українських земель, автор згадує й судьбу меншинових договорів та з ним звязаних українських петицій в Союзі Націй. Тут варто зазначити, що слово „Рутенієн", цебто Русини, вживається лише частинно в приміненні до Буковини і Закарпатської України. Щодо Росії, то там зазначено, що Україна є основою її могутности й багатства. На жаль, проминув автор проблему Кубані, як частини України, та азійські українські кольонії. Мабуть думає, що Кубань з нафтою стане доменою англійських інтересів, а українські кольонії в Азії ще не вспіли набрати характеру міжнародньої проблеми. А можливо, що в цьому випадку автор заслабо орієнтований. Та трудно булоб від нього цього вимагати, коли ще й не всі Українці є добре зорієнтовані в відношенні до тих проблем. На окрему увагу автора заслужив собі рух українських націоналістів, який він згадує як одинокий в українській дійсности виразник змагання до самостійности.

Поява такого атлясу надзвичайно для нас корисна. Всякому, який хоче щонебудь знати про ті проблеми, чи мати взагалі перегляд всіх проблем міжнароднього характеру, він необхідний. Він зробить може більше, якби це встигли зробити самі Українці, бо його зладив Англієць, безпосередньо не заінтересований у цій справі. — (УП. — Лондон).

**Спілка з обмеженою порукою.**

Бос приловив свого службовця, як жартує з його тайпрайтеркою.

— Пане, — каже, — ви забуваєте, що я приняв вас лише як бухгалтера, а не як спільника...

# НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

**ЩО Є В ІМЕНІ?**

Кому здається, що ймення не має ніякого пратичного значіння, може трохи змінити свій погляд, побачивши, що хтось-там у Вашингтоні обрахував, що 44 члени конгресу мають своїми секретарями, чи секретарками, людей зі своєї родини, з таким самим імям.

Були колись навіть у Білім Домі слуги, що називалися так, як головний урядник держави.

**ВИГЛЯДАЄ ЯК ПРИГАДКА.**

Вістка, що місто Ню Йорк знову відкриває доповняючі школи для дозрілих людей, котрі місто було примушене закрити через брак фондів, могла би декого заставити думати: Чи не правда це, що людина вчиться не до повноліття, але до гробової дошки?

**ВІСТКА, ЩО ПРИЙШЛА ПІЗНО.**

Астрономи добачили недавно наглий блеск у констеляції зір Геркуля. З огляду на віддаль цієї констеляції від землі блеск, котрий завважили тепер, не трапився тепер, але 1,200 літ тому, значить, світло, що вийшло в простори світа, потребувало 1,200 літ, щоби зайти на землю.

Це нам дає деяке поняття про розміри світових просторів. Подія, від котрої зоря в констеляції Геркуля заблисла наглим світлом, сталася ще перед повстанням української держави в Києві, ще тоді як Сарацени зробили наїзд на Францію. Від того часу світло гнало до землі з величезною скорістю 186,000 миль на секунду. Заки воно дійшло, на землі ержави й народи повстали й падали. Про людей і не казати.

**ПОВСТАННЯ НОВОГО ЗВАННЯ.**

Маємо нагоду прослідити повстання на наших очах нового звання. 34-літній Нюйорчанин Джеймс Дейлі придумав це звання. Як усякий винахід, є він вислідом щасливої обсервації життя. Доглянув він вираз страшної муки на лицях чоловіків, котрих жінки казали їм взяти собаку на прохід. Він знав, що пані люблять держати собак, але як приходиться їх взяти на прохід для вправи, вони звичайно воліють дочитувати роман. Ці обсервації не давали йому жити, цьому містерови Дейлі. Нарешті з тих обсервацій і знання життя вийшло оголошення у великих денниках: Беремо кождого дня вашу собаку на прохід за 5 долярів на місяць.

Нині Дейлі має своє підприємство, заінкорпороване, з офісом і телефоном. І таке інше. Він є президентом. Його жінка віцепрезиденткою і секретаркою. Родина Дейлів директорами. І, що найголовніше, Дейлі каже, що компанія має гостей, що вона просперує.

**ПАДАЮТЬ МЕДИЧНІ ЗАБОРОНИ.**

Ледви чи є ще нині люди, які вірилиб у медичну правду, котру навіть уложено в поетичну приповідку: AN APPLE A DAY KEEPS THE DOCTOR AWAY.

Тепер своєї черги жде ще інша медична правда: що, мовляв, від ходу можна держати молодечу фіґуру, себто зменшати свою вагу. У місті Сомервил, у стейті Тенесі, є одна з нечисленних листоношок. Від 1920-го року, коли вона дістала цю посаду, вона пройшла 34,000 миль, а важить нині 45 фунтів більше, ніж при вступленню на роботу.

Але може й тут: Що Українцеви на здоровля, від того Німцеви смерть.

Михайло Грушевський.

# ЯСНОВЕЛЬМОЖНИЙ СВАТ

**Різдвяне оповідання М. Заволоки.**

(4)

Великдень був того року ранній; сніг упав в саму великодну ніч, і люди везли свячене на санках. Звичайна поезія Великодніх Свят багато тратила від цього зимового, мертвого краєвиду. Ще сумніше було на серці в Настусі, бо звикла стрічати це свято з Грицьком, що бувало приходив до них рік-річно просто з утрені й розговлявся з ними. Зате з якою увагою слухала вона тих нецікавих давніше воєнних справ. Але з отцем Кирилом не могла вона про них розмовляти, бо той зараз гнівася, починав викрикувати на Грицька і винуватити його, що розбив йому всі пляни — адже він мав женитися з Настусею, стати священиком при Успенській церкві, мешкати з ним разом, щоб не розлучати його з донькою, і з ним разом працювати над многолітньою працею — щось ніби як доґматика в текстах, а по смерти дістати в спадщину його протопопію і його бібліотеку. І отсі всі пляни розбивала в піря та Хмельниччина. Як було не гніватись отцеви Кирилови!

VI.

Нарешті сніг зник, все зацвило, київські гори заквітчалися білими вишневими, грушевими, яблоновими садками. Настуся поралася в садку, готуючи грядки на цвіти. То був чудовий цвітничок, як рідко в якої панночки можна було подибати в тодішнім Києві: було тут багато гвоздиків, рути й улюбленого в тих часах шафрану. Настуся кохалася в цім квітничку й просторому саді, де було багато вишень, морель, горіхів, морви, а за ними довгими рядами стреміли виноградні лози. Ате тепер робота в садку її дуже мало тішила. Четвертий місяць доходив, як зник Грицько, і від нього не було ніякої вісти. Їй було так сумно і похмурно, а навколо все сміялось і веселилось, спішилося жити й тішитися життям.

Та й не сама Настуся пускала проз очі весняну красу. Вісти, що приходили з коронного війська, все більше й більше непокоїли українську шляхту, а з ними й усіх заможніших і „статочніших". По тім великім поході чекали йно вісти про взяття в неволю Хмельницького, натомісць по Вознесенню розійшлася чутка, що польське військо пропало; ніхто тому не вірив, але дійсно за кілька днів прийшла докладніша вістка, що реєстрові козаки прилучились до Хмельницького, що передове польське військо знищене, що гетьмани відступають, а на Зелені Свята як грім грянула новина, що й головне польське військо загинуло в Гороховій діброві під Корсунем, і обидва гетьмани поїхали в татарську неволю. Відколи світ світом, не памятали люди нічого такого! Вся та зневажена, пригноблена Русь підіймала голову, натомісць на шляхту напав страшенний страх. По знищенню коронного війська під Корсунем зісталось без усякої оборони проти козацького війська все, кому тої оборони було треба. Скоро наспіла вість про Корсунщину, українська шляхта почала пакуватись на вози з жінками та дітьми, покинувши свої замочки по містечках і селах. Дійсно треба було спішитись. На Задніпрянщині нарід рушився скрізь, так, що Вишневецький зі своїм полком не міг пробитись до Києва і мусів відступати на північ. Що дня доходили вістки, що там або там зібралися „своєвільні купи", порізали Жидів і шляхту; перестрашена публика страшенно побільшала при тім усі ці страхи, хоч вони й без того були справді страшні. В Києві назїздилось багато шляхти з околиці та шукали собі захисту по монастирях, латинських і особливо православних, ховаючись від київської „черні", що недвозначно показувала симпатію до козаків. По Києві кружили іронічні вірші, уложені місцевими „літератами" про польське військо і його провідників:

Которії прийшли Хмельницького аби піймали,
Самі в неволю у султанську впали.
Поїхали бучно до Криму ридвани —
З совітниками обоє польськії гетьмани...

Або знов інші, на взір народньої пісні:

Висипався Хміль із міха
І наробив Ляхам лиха,
Показав їм розуму,
Вивернув дідчу думу...

Але все, що було молодшого, енерґічнішого, не задоволяючись ролею глядача, тікало до війська.

(Далі буде).

**Схожість.**

— Ах, Боже, який гарний хлопчик! Знаєте, пані, викапаний батько!

— Правду кажете: як не пе, то кричить!

# СВЯТО ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ

**(Річний зїзд Товариства Прихильників Української Господарської Академії, (ТПУГА).**

Як відомо, ТПУГА засновано з метою уможливити Українській Господарській Академії в Подєбрадах (Чехословаччина), цій єдиній цього роду українській високій школі на всій земній кулі, її дальшу працю після того, як чеський уряд припинив свою попередню допомогу Академії, а в звязку з цим припинене було й приминання нових студентів до Академії. Діяльність працівників Академії пішла після цього в напрямі позаочного навчання: створено Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання (УТГІ), в якому педаґоґічну працю провадять не лише фахові сили Академії, а й інших українських високих шкіл (Університету, Педаґоґічного Інституту) у Чехословаччині. Чисто наукова діяльність професури Академії зосереджена в Українській Науковій Асоціяції, на чолі якої стоїть ректор Академії, проф. Б. Іваницький.

Якраз напередодні дворічного існування УТГІ, 11. листопада м. р. відбувся в Празі черговий загальний **Зїзд Т-ва Прихильників Укр. Господарської Академії.**

Загальні відомости про працю УТГІ подав ректор Академії, проф. Б. Іваницький, зупиняючися на тих труднощах, що їх доводиться переборювати, та на впертій, витревалій жертвенній праці людей, що цю справу провадять. З його слів можна було відчути глибоку віру в дальший розвиток великої справи. Інформації проректора Академії, проф. Л. Фролова, розкрили в усій ширині перед учасниками зїзду ту велитенську працю, що її виконав Інститут позаочного навчання. Хай кілька цих сухих чисел хоч почасти покажуть досягнення цієї інституції. Так у цьому році УТГІ має 411 слухачів і то дослівно з цілого світа! Найвідрадніше те, що головною масою є слухачі з рідних земель. Велику частину слухачів має Інститут з Канади та Злучених Держав Америки. За звітний рік УТГІ видав 371.5 друкованих аркушів лекцій, що з виданими за попередній рік робить більше як пів міліона сторін. З канцелярії УТГІ вислано слухачам 3,108 пакунків друків з лекціями; принято від них 2,278 студійних листів, вислано 2,084. Крім лекцій, над якими стало працюють 69 фахових професорських сил, видано ще 23 числа журналу шкільного листування та 6 чисел „Вістей УТГІ". Треба взяти під увагу, що праця провадиться в скрутних еміґрантських умовинах і оплачується мінімально й то лише щодо кількох технічних сил та науковим силам зпоза складу Української Господарської Академії. Персонал Академії за працю в УТГІ окремої платні не одержує. Слухачі вплатили як оплату за лекції біля 80,000 корон чеських, але головну фінансову підставу Інститутови дає ТПУГА.

З дуже докладного звіту ТПУГА, що його подав секретар Управи, лект. Сапіцький, подаємо тут не описуючи величезної праці Управи, лише результативні сухі цифри: членів має Товариство 329, в тому числі два члени протектори (Українське Бюро в Лондоні та п. Я. Макогін) з членською вкладкою $100 річно, дійсних членів 238 (330 кор. чеських) і членів жертводавців 87 (100 кор. ч.). Щоб уможливити участь у спільній національній справі й найбіднішим, видано кишенькові карнавки (картонові торбинки, жовто-блакитні), що має чи не кожний член товариства й багато його прихильників. Таку карнавку можна стало мати в себе й при кожній нагоді в товаристві збирати дрібні пожертви в довільній висоті. Ця акція щойно почалась і служить для створення окремого фонду УТГІ. Членських вкладок ТПУГІ дістало на суму 145,301.80 кор. чеських і з тієї суми передано Академії на провадження УТГІ 120,573.90 к. ч.

Справі ТПУГІ багато сприяє українська преса, що друкує відозви, звідомлення й оповіщення Товариства.

Проф. Мацієвич подав річевий і докладний звіт Ревізійної Комісії та вніс пропозицію про уділення Управі абсолюторії, що її принято одноголосно. Зїзд висловив старій Управі й Ревізійній Комісії та всім працівникам ТПУГА й УТГІ й усім прихильникам і жертводавцям подяку. Нову Управу вибрано в такому складі: полк. Д. Антончук, проф. О. Бочковський, Є. Вировий, проф. С. Гольдельман, д-р Ю. Добриловський, проф. І. Кабачків, ґен. В. Сальський, лект. В. Сапіцький, д-р В. Старосольський. Кандидати: інж. Г. Денисенко, О. Козловський, інж. Ю. Нещадименко. Ревізійна Комісія: проф. К. Мацієвич, д-р В. Наливайко та лект. В. Приходько.

Буджет на дальший рік зложено дуже скромно. Побажання зїзду були: 1) щоб усі члени, що боргують вкладку, заплатили її (відразу або частками); 2) щоб усі українські патріоти, що не мали нагоди або вже мають можливість помогти, вступили в члени Товариства, не гаючися (що можливо кожному з огляду на ріжні катеґорії членів і ріжну висоту вкладок); 3) щоб нова Управа працювала з такоюж посвятою й інтензивністю, як і попередня.

Коли подивитися на ці великі національні здобутки, що на них спромоглась українська нація у формі УТГІ й ТПУГА, то будуть зрозумілими й ті оптимістичні, повні віри думки, що їх підніс ініціятор справи, заступник голови Управи, проф. С. Гольдельман, у свойому дуже реальному відчиті про плян на будуче, й буде зрозумілою й та урочистість та єдність, що панувала на цім зїзді, а ліпше сказати на цім святі української національно-культурної праці на чужині.

**Наталка Козицька.**

# ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

**А. К., Сиракюз, Н. Й.** Ваша відозва в справі орґанізування „Українського Червоного Хреста" написана в добрій вірі. І тому саме Вам відповідаємо. Такі відозви може видавати тільки центральна орґанізація, а не відділ, який щойно заснувався. Для Вас повинно вистарчати донесення, що такий відділ заложено. А ширше напишете тоді, як відділ виявить реальну працю. Тоді зроблена Вами праця буде сто разів кращим покликом ніж самі слова. Крім того інші громади пізнають по ділах, чи є практично таку орґанізацію будувати. Не треба теж ніколи подавати до того роду часопису як „Свобода" цілу купу імен. „Свобода" не є льокальною ґазетою, а призначена на цілу Америку. В льокальній американській ґазеті є місце на вичислювання цілого ряду імен людей, що зійшлися на іменини, бенкет, чи на заснування якогось товариства. Та це поза тою місцевістю для інших цілком нецікаве. А в „Свободі" нема навіть на це місця. Тому треба обмежуватись до згадки тільки таких імен, що дійсно звязані з якоюсь дійсною роботою. Ми знаємо, що пропущення таких імен „болить" багатьох амбітних осіб, але на це нема ради. А якщо за таке пропущення „лають" у якій місцевости дописувачів, то хай вони виправдуються тим, що це редакція пропустила. А ми вже переберемо на себе ще й той „клопіт".

**К. П. С., Міннеаполіс, Мінн.** — Пишете, що конгресмен Тингем буде домагатися зірвання дипльоматичних зносин з Советами, та що наш провід обовязаний візвати наш загал в Америці до протестів проти совєтського терору, бо це тепер на часі. Відповідаючи на те, подаємо, що це вже давно зроблено з боку Обєднання, як теж з боку „Свободи", а тепер черга на громади та на провідні одиниці допильнувати, щоб це було зроблене.

**Т. Р., Нюарк, Н. Дж.** — В коротесенькім дописі подано аж 15 імен. Важніше є те, про що хто говорив, яку нову думку підніс, ніж згадати, що говорив і на тім кінчити. Треба вложи и в допис життя, а не купу імен і подяку. Тоді кождому буде інтересно такий допис причитати.

# З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

**СИРАКЮЗ, Н. Й.**

**Відділ У. Ч. Хреста.**

Щоб краще зорґанізувати наше жіноцтво в Америці для допомоги визвольним змаганням нашого народу, зорґанізовано тут при від. 9 ОДВУ Відділ Украніського Червоного Хреста. Орґанізаторки, Катерина Біра й Анастасія Костів, уже приєднали поважне число членів. Вони теж увійшли до тимчасової управи.

**ВЕСТ ІСТОН, ПА.**

**Свято Державности.**

Свято 16-літньої річниці проголошення української державности на землях Західньої України відсвятковано дня 18-го листопада заходом укр. греко-кат. парохії й товариств. У церкві уставлено могилу незнаного жовніра, з хрестом березовим і асистою молодих хлопців і дівчат з прапорами та членами місцевих товариств. По панахиді всі удалися до галі, де над сценою висів напис „Слава Борцям".

Свято відкрив зворушливими словами о. М. Колтуцький, а співав хор під управою дяковчителя В. Романкова. Хор і шкільні діти відспівали стрілецькі й патріотичні пісні, получені з деклямаціями, дуетом Анни Дишевської і Катерини Горон та грою на піяні Марії Терлецької. Святочну бесіду виголосив о. Колтуцький.

Всі точки випали гарно. Кождий з виконавців програми старався, щоб свято піднести. А промова змагала до цього, щоб ми пізнали вагу історичного пориву до волі.

Приходу було $34 і їх вислано до краю через Обєднання.

**М. Колодруб.**

# Radio

**КЛІВЛЕНД, О.**

**Українська година на радіо.**

В пятницю, дня 11. січня ц. р., від години 10-тої до 10.30 вечором, старанням Українського Національного Хору під проводом Л. Сорочинського з радіо стації WYAR відбудеться концерт колядок і щедрівок.



# НІЧНА ПРАЦЯ І ЗДОРОВЛЯ.

Точного числа всіх робітників, які працюють у ночі, ми не знаємо, але певна річ, що є їх багато. В деяких фабриках і заводах нічна праця є конечна. По ночі працює багато шахтярів, залізничників, нічних сторожів, поліцаїв, пожарників та інших. Всі вони живуть у ненормальних умовинах, роблячи з дня ніч і з ночи день. Нема сумніву, що їх здоровля загрожене спеціяльною небезпекою. Правда, що багато їх працює по ночі довгими роками і воно їм ні трошки не шкодить. Але й правда, що багато таких нічних робітників маломалу слабне, а то й набавляється деяких орґанічних хвороб. Залежить воно в части від особистої здатности пристособитись до особливих умовин праці, але передвсім від того, чи нічний робітник уважає на своє здоровля і як він влаштовує своє життя поза роботою, значить за дня. Бо сама собою нічна праця здоровлю шкодити не мусить.

Фізичні наслідки нічної праці майже ті самі у всіх професіях нічних робітників. Як його познаки, зявляються нервовість, нестравність і змучення. Все те є тільки тимчасові недомагання, але вони можуть промостити дорогу до орґанічних недуг. Наприклад, з фізичного виснаження можуть початися сухоти.

Та направду нічна праця не виснажує більше, ніж денна. І причини тих недомагань не так у самій нічній праці, як у тім, що нічному робітникови трудно влаштувати собі своє денне життя так, щоб зберегти здоровля і силу.

Передвсім він звичайно не висипляється, а без достаточного сну на протязі довшого часу трудно бути здоровим і сильним. Правильно він повинен би в день спати стільки, скільки спав у ночі. Але звичайно він так не робить. Перешкаджають усякі домашні справи та обовязки, хочеться походити по сонці, стрінутися з людьми, і нічний робітник робить з ночі день, але з дня ночі не робить; не спить, скільки треба.

Буває, що хоч і положиться, то добре не засне. Перешкаджають світло, вуличний галас і згуки з надвору, тощо. А коли щільно позамикати вікна й поспускати заслони, то в кімнаті робиться душно, особливо в літі, і знов годі добре заснути.

Далі, нічний робітник звичайно неправильно відживляється. Вечеря є для нього сніданням. Обідає опівночі щонебудь холодне, що захопив з собою до роботи. Прийшов з роботи, замісць вечеряти їсть снідання, бо цеж ранок і вся родина снідає. Колиж хоче правильно їсти, то перебиває собі сон. А треба знати, що перебиваний сон дуже швидко спричиняє нестравність.

Захоронити своє здоровля і зберегти свою силу нічний робітник може лише таким способом, що призначить собі потрібний час на сон, на спочинок і на їжу, таксамо, якби працював у день.

**Фліс.**

**М. Костишин.**

# СВІТСЬКІ ДИВА

**(З дня).**

В світі дива виростають,
Яких давно не бувало.
Мов шалене божевілля
Цілий світ опанувало.
Все хитрійші і хитрійші
На місця поважні пруться,
Знать, про себе добре дбають,
Тож не дармо так жеруться,
Що й часу у них не стане
Заглянути в стан бідноти,
По «сварні пють, їдять смачно,
Насміхаючись з голоти.
Часом в голову заходять,
Як уладити формули,
Хоч брехливі, всеж принадні,
Щоб всіх к собі притягнули...
От укази появились
Таємничі і фатальні,
Щоб надії підкріпляли
Ось про зміни моментальні.
Гудять гасла добробуту,
Несуть радість і потіху,
Народ жде на цю хвилину,
Час минає без успіху.
Терпеливість уриваєсь;
Кождий мовить: „Чого ждати?...
Може кури, ще й смажені,
Будуть з неба всім падати?"...
— — — — — — — —
Світе тихий, пишний раю,
Що у тобі вже настало?
Грязь, убивства і злодійства,
А крутійство верх забрало.
Обідрана справедливість
Зза порога заглядає,
Як брехня гостить в палатах
І шампани попиває.
Їй байдуже, що з неволі
Хтось там голову підносить,
Чи скитаєсь попід тини
Тай кусочка хліба просить.
Брехня впилась людським горем
І по пяному дрімає...
А над змінами сердито
Вітер свище тай гуляє.

# ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

**Г. Б., Ембрідж, Па.** — Краще такі справи обговорити при відповідній нагоді в громаді, ніж видвигати їх у часописі.

# ЯК ЛЮДИ ЗАРОБЛЯЮТЬ НА ХЛІБ

Щоби жити, хапаються люди найріжнішої роботи, створюють для себе чудацькі звання. Абож то не прикро робити зі себе блазна в цирку? А всеж цей фах — добре виконаний — може дати гарний заробіток. Одначе часами, це вже зовсім винятково, принести може таку велику славу, що іменують блазна почесним доктором університету. Приміром того може бути славний блазен Ґрок, якого якийсь анґлійський університет іменував доктором гоноріс кавза.

До новіших фахів належить нпр. мірення дощів способом строго науковим. Сидить собі такий панисько високо на даху, має над собою розіпняту парасолю, перед собою столик, на столику слоїки, лійки, термометри, барометри, бароґрафи. Ловить дощівку в слоїки, переливає її з одного до одного, мірить температуру, записує. А робить це все для метеорольоґічного інституту. Потім інші люди роблять з його записок дальші наукові висновки.

До новіших фахів належить також і цей, якого завданням є робити ріжні шелести й голоси, що наслідують звіринні та пташині голоси в кабінетах надаючих радіостацій. Спеціялістів таких уживають для живіщої ілюстрації прелекцій.

Загально мабуть відомо, що в фабриках є спеціялісти від пробування ґатунків вин, чаю, кави. Якась фабрика матераців увела в себе ориґінальну контролю своїх товарів. Посаду цю одержала жінка. Завданням її є ввесь робучий день, себто 8 годин, кластися в біллі на щораз інший матерац і стверджувати, чи доволі елястичний, мягкий, рівномірно випханий, легкий, докладно вшитий. Жінка ця, кажуть, жаліється, що її праця дуже виснажує. В ґазівнях є спеціялісти від нюхання ґазів, щоби розпізнати їх якість.

В анґлійських спортових стрільницях завели становища „цілівників". Виглядає це так,, що після стрілу до щита вискакує з криївки джентельман у лякерових пантофлях, у білих штанах, фраку з золотистими ґудзиками та циліндрі, й коли кулька поцілила в осередок щита, дає знак прапорчиком, потім на знак радости, що стріл був влучний, кладеться навзнак, вимахує ногами та викрикає нелюдськими голосами. Коли стрілець не вцілив, нема такої церемонії.

Додержування старих звичаїв дає ще й сьогодні шматок хліба деяким людям. В Сан Антоніо громадський возний сідає що дня на коня, обвішаного оголошеннями торговельних фірм і крізь величезний меґафон оголошує міські розпорядки, ліцитації, оповіди, хрестини, смерть, місцеві новинки. В Голяндії в місцевості Твенте заанґажований постійно громадський „урядовець", який виступає прилюдно всього лише двічі. А саме трубить він на великій сурмі в дні, коли зачинається зима та вдруге, в дні, коли зима кінчиться. Зарібок його напевно не люксусовий, та напевно може почванитися тим, що виконує винятковий фах. У багатьох анґлійських містечках є до сьогодні спеціяльні окличники. Вони ходять з дзвінком у руці й оголошують громадські розпорядки.

Кожний такий спеціяліст вірить, що його годі заступити іншою особою і виконує свою працю дуже совісно.

# ДО 1937 РОКУ КОЖНИЙ ТУРОК МУСИТЬ МАТИ НАЗВИЩЕ.

Відомо, що Турки не мають назвищ. Вони одинокий ісламський нарід, що вдоволяється самим іменем. Тимчасом недостача назвищ була великою перешкодою для урядової статистики та для плачення податків державі. Без назвища Турок може успішно скривати перед владою свою ідентичність. Кемаль Паша давно зрозумів цю недостачу та постановив зарадити цьому. Приказав парляментови ухвалити закон, який обовязував би всіх Турків, щоб кожний з них приняв собі якесь назвище.

З початком 1935 року входить цей закон у життя. Тоді вже кожний Турок буде підписуватися іменем і назвищем. Найдалі до 1937 року кожний Турок мусітиме мати власне назвище. Дозволено кожному вибрати собі назвище, яке сам хоче. Одначе назвище не сміє бути чуже по походженню, не може ображувати моральних законів і почувань турецького народу. Хто не піддасться тому законови буде караний і то стільки разів, скільки разів не послухає законного розпорядку.

Кожний Турок обовязаний теж до 1937 року подати до відома маґістрату своє назвище.

Самособою, що для Туреччини введення назвищ матиме величезне значіння. Тим зовсім зреформується одну ділянку турецького національного життя. Цікаве, що Турки надавали назвища або стурщували назвища тих, що перейшли на іслям.

Так було з зятем султана Селіма II., Мехмедом башею Соколовичем, якого назвали Соколі. Було багато чужинців, які потурчилися, між ними 47 везирів. У турецькій державі задержали свої назвища й Курди, Арбанаки й Араби. Лище Турки були без назвищ. Яке це невигідне, видно хочби з такого прикладу:

У Царгороді виходить і сьогодні щоденник „Вакіт". Це один із найповажніших турецьких щоденників, а видають його брати Мехмет Асім і Гак Такір, два найвизначніші журналісти в Туреччині. Тимчасом, як видно з їх назвищ, чи пак імен, ніхто їх не знає, ані з їх імен не міг би здогадатися, що то брати, бо не мають назвищ...

Цікаве й те, що деякі Турки мають назвища, та це виключно по селах. Турок-міщанин це дуже великий виїмок. Це в більшости потомки Курдів, Арбинасів і інших потурчених чужинців. Новий турецький закон торкається всіх турецьких горожан, без ріжниці віроісповідання та національности.

Треба знати, що Турки навіть чужинців не записували на основі назвищ, лише імен, хоч напр. Греки, які жили в Туреччині, мали свої назвища. Це, самособою, влекшувало Грекам і іншим чужинцям, які жили в Туреччині, не платити податків.

**При столі.**

— Пане докторе, чи ви вже мали коли до діла з таким кашлем, як мій?
— О вже нераз!
— І що ви берете в такому випадку?
— Десять долярів за пораду!

## ПЕРЕКОНАВ

Раз фільософа пан напіткав,
І в розговорі його спитав:
„Пане ученнй, скажіть мені:
Чому прикмети в світі чудні?"

„Дивний ваш запит, справді чудний:
Світ без прикмет тих був би нудний...
Про них вам, пане, годі сказать,
Вимога каже: студіювать!"

Засоромився пан, що питав,
Однак при свому дальше стояв.
Він знав, що в світі ніхто не вспів,
Щоб всякі днва мудрости зів.
„Пане учений! Простіть, що я
Спитав..." Це тільки фраза, моя,
Одная прикмету бачу одну:
Це людську завність дуже чудну".

Фільософ глянув, застановивсь,
Скоса на пана він подивився
І йому каже: „Є ріжний стан;
Що хлоп не може, те зробить пан".

Пан усміхнувся, кругом глянув,
Моргнув звід лоба, бо хитрий був.
Бачить, як шляхом старець іде —
Хороша штука ось тут буде...
Він обернувся, радий, що страх,
Вказав рукою на битий шлях:
„Пане учений! Бачите: там
Старець підходить... Я факт подам,
Про цю прикмету, що в світі є,
А з нею майже кождий жиє".

Мовчанка стала, старець зблизивсь,
Здіймив він шапку, низько вклонивсь.
Пан вмить питає: „Що там чувать?
Вас, дядьку, деньо ноги болять?..."

„Болять, мій пане, болять, що страх!
Нема вже сили в моїх ногах.
Коня я, пане, цілка не мав,
Давно в дорозі був би упав".

„Слухайте, дядьку, зробіть кінець:
Гляньте: у мене кінь верхівець.
Це мій любимець над все, над все.
Він наче вихор мене несе.
Я його дам вам, він буде ваш.
Відмовте щиро лиш „Отченаш",
І не думайте більш о нічім:
Одній покорі здайтесь зовсім".

Старець мов вдруге на світ родивсь,
Прийшов до пана, низько вклонивсь,
Радий, клякнувши, руки підніс,
Молився... З боку мов шептав біс:
„Бач! Над конем ти вже маєш власть,
Тільки уздечку чи пан віддасть?"...

Пан приглядався, як той моливсь,
А помолившись, перехрестивсь,
Пан в тій же хвилі його спитав:
„Як ти молився, чи що думав?"

„Нічого, пане!" — він відповів,
Несміло глянув, вмить спаленів,
Що пробрехався на сміх, на глум,
Бо знав, що в пана здоровий ум.

Пан зауважив зміну на нім.
Люто потрясла ним як ціт зовсім:
„Неправду кажеш!" — пан закричав.
Старець зжахнувся, к ньому припав:
„Даруйте, пане, ох, пане мій,
Я прогрішився, гріх скажу свій,
Що при молитві мріяв, як в сні:
Чи пан уздечку дадуть мені".

Пан усміхнувся й каже йому:
„Бач! Ти не варта коня тому,
Що ти мій приказ як стій зломав.
Знай! Про уздечку твій кінь пропав.
Це про захланність, каже смішком,
Дальше світами іди пішком".

Засоромлений старець вклонивсь,
Пішов... За ним в слід пан лиш дивився.
Фільософ з боку думав своє,
Що ця прикмета кругом снує.

**М. Костишин.**

## МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відбудеться в суботу, 12. січня, в годині 7:30 ввечір, в гали під ч. 724 Лінард вул. Кождий член має явитися на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт старих урядників і контрольорів. Потім передасться урядування новим урядникам, які зістали вибрані на 1935 рік. М. Більський, предс.; О. Рибак, заст.; Дм. Багрій секр.; Г. Кінаш, заст.; Н. Домуп, кас.; І. Підкова, заст.; В. Тижник, тростіст; В. Сенишин, Г. Шимко і П. Бубельник, контрольори; М. Федас, Т. Олексин і В. Гаврилишин, надз. хорих; Г. Капелюх, господар галі. — Дмитро Багрій, секр., 21( Huron, St., Brooklyn, N. Y.



## МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЙОНКЕРС, Н. Й. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться 13. січня, в другу неділю по першім, а не в третю, як змінено на річнім мітінгу, точно в годині 2-гій пополудні, в гали литовській, 628 Френклін, Еве. Проситься всіх членів прибути на означений час. На цей рік зайшла ухвала, що кождий член має платити свою належитість на мітінгу, бо жаден урядник не буде ходити по хатах за колектою. Уряд на 1935 рік є як слідує: Іван Брац, предс.; Мартин Вурка, заст.; Ілія Сухий, секр.; Ілія Вітик, заст.; Іван Гармич, кас.; Юрій Прислідський, заст.; В. Бідик, Т. Періс і А. Смаль, контр. комісія; І. Дубас і П. Лодин, тростіси; М. Набережний, доз. хорих; І. Гнатишак, капітан; П. Луцків і Козловський, до фанів; А. Кунпанич і Мисливий, господарі. На тім першім мітінгу в році будемо принимати нових членів без вступного і без оплати лікаря. Тому користайте з нагоди і вступайте в ряд У. Н. Союза. — Іван Брац, предс.; Ів. Гармич, кас.; Ілія Сухий, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Василія Великого, від. 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. січня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж Еве. Справа дуже важна тому вимагається присутности всіх членів. Буде справоздання урядників, контр. комісії, надз. хорих, справоздання з представлення, як також одобрення нового статута і вибір урядників на 1935 рік. Кожний довгуючий член повинен сплатити свій довг за себе і за діти. — Іван Кухта, предс.; Василь Савка, кас.; Іван Сподар, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Тов. ім. Івана Франка, від. 253, подає до відома, що на річнім мітінгу дня 15. грудня вибрано уряд на 1935 рік як слідує: Д. Харко, предс.; В. Босик, заст.; М. Кульбанський, секр.; М. Пукіш, заст.; П. Павлів, кас.; П. Хомин, заст.; П. Хомин, П. Яців, контр. комісія; І. Андрусих і М. Мельник, надз. хорих; І. Гнатів, опікун дітей; М. Мельник і Ф. Заячковський, прапорчики; Я. Чорний і Ф. Заячковський, тростіси; М. Мельник, дверник; М. Пукіш, менаджер. Проситься усіх членів явитись на слідуючий мітінг 12-го січня, в годині 5-тій ввечір, в гали де звичайно. На тім мітінгу буде звіт уряду і контрольорів за цілий рік. Неприявний на цім мітінгу член підлягає карі після статута. — М. Кульбанський, секр.

ГОДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 13-го січня, зараз по Сл. Божій, в галі парафіяльній. Просимо, щоби кождий член був присутний на мітінгу, а також членів, котрі не вирівняли своїх залеглостей на річнім мітінгу, просимо вирівнати свій довг на першім мітінгу, бо інакше можуть бути суспендовані. Є в нас пару членів, котрі ще не перейшли на нову реформу, тож просимо їх принести свої старі грамоти до виміни. Цілорічний звіт секр. є такий: З переносу з 1933 на 1934 було в банку $2,084.34; загальний прихід за 1934 рік $454.31; разом $2,538.65; загальний розхід за 1934 рік $464.40; остає $2,074.25; члени довжні $44.40; остає в банковій книжі до переносу на 1935 рік $2,029.85. — С. Козуб, предс.; І. Ретаровський, кас.; Т. Долинський, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 13-го січня, в годині 1-шій пополудні, в гали парохіяльній св. Володимира. На тім мітінгу буде справоздання урядників і контр. комісії, вибір уряду на 1935 рік та інші важні справи до полагодження. Кождий член має явитись на означений час, а особливо ті, котрим жаден урядник не може вгодити. — Яків Красновський, предс.; Сельвестер Лабунський, кас.; Василь Левчик, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. січня, точно в годині 8-мій ввечір, в церковній гали на Гренд вул. Обовязком є кождого члена явитись на збори, бо є багато важних справ до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Коро, предс.; Ст. Музика, кас.; Микола Гузар, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 363, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінгу 9-го грудня вибрано отсей уряд на 1935 рік: Д. Мішанець, предс.; Гр. Непорадний, заст.; М. Луцишин, кас.; Т. Челядин, заст.; І. Скробач, секр.; М. Сеник і І. Мішанець, контрольори; П. Пилипів і Ан. Непорадний, опікуни хорих; І. Адам, капітан; І. Скробач, дверник; М. Луцишин, касієр тов. дому. Звертаємо увагу місцевих і позамісцевих членів на слідуючі ухвали: Товариство більше не буде платити вкладок до У. Н. Союза за тих членів, котрі не ходять на мітінги. Змінено параграф 19 тов. статута так, що запомогу стято до половини. Члени, котрі не ходять на мітінги, будуть карані, а хто не заплатить кари і місячної вкладки до 20-го в місяци буде суспендований. Слідуючий мітінг відбудеться 13-го січня. Проситься всіх членів прибути. — Д. Мішанець, предс.; Іван Скробач, секр.

Н. С. ПІТСБУРГ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 118, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 13. січня. Проситься усіх членів прибути, бо буде справоздання і вибір уряду на 1935 рік. — Уряд.

ГРЕЙТ МЕДОВС, Н. ДЖ. Тов. Любов, від. 143, повідомляє своїх членів, що спеціяльний мітінг відбудеться 13-го січня. Проситься всіх членів прибути на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відбудеться 13. січня, в годині 2-ій пополудні, в Набожинського. Буде справоздання контр. комісії, фін. секретаря і касієра, а головна справа, це поправлення помилок, зроблених на річнім мітінгу при виборі урядників, який то вибір відбувся не після статута У. Н. Союза. — Олекса Явдощак, предс.; Дмитро Федина, кас.; Микола Лісний, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Уряд від. 288 подає до відома членам, що річний мітінг відбудеться в суботу, 12. січня, точно в годині 7-ій ввечір. На тім мітінгу буде справоздання урядників і контр. комісії за шість місяців і вибір уряд на 1935 рік. Члени, котрі перейшли на нову реформу, а ще не мають нових грамот, нехай прийдуть на цей мітінг пів до семої, бо секретар буде на гали і буде такі справи полагоджувати перед мітінгом. — Т. Данилюк, предс.; Мих. Мушастий, кас.; Ів. Малоцький, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що збори відбудуться 13. січня, в льокали під ч. 11818 Дж. Кемпан. Обовязком є кождого члена бути на зборах. Неприявний член буде караний на підставі статута. На тих зборах контроля дасть звіт за цілий минувший рік. Буде вибір уряду і передання книжок та інші важні справи до полагодження. Просимо довгуючих членів вирівнати свої довги. — Дм. Марцинюк, предс.; Теодор Солодкий, кас.; Стефан Хомяк, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний і річний мітінг відбудеться в суботу, 12. січня, точно в годині 7-мій вечір, в галі під ч. 72 Моріс вул. Просимо довгуючих членів вирівнати свій довг. Просимо усіх членів явитись на цей мітінг бо буде справоздання за 1934 рік і вибір уряду на 1935 рік. Неприявний член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Микола Пупчин, предс.; Василь Гліва, кас.; Семен Кусень, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 193, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 2-гій пополудні. Буде вибір уряду на 1935 рік і інші справи, тому просимо членів прибути на означений час. — Теодор Трач, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 222, повідомляє всіх членів, що на мітінгу 15 грудня вибрано слідуючий уряд на 1935 рік: Андрій Береза, предс.; Корнило Вовчук, заст.; Ф. Міхнюк, кас.; Мих. Шипінка, заст.; Григорій Антонюк, фін. секр.; Іван Кіндрат, заст.; Мих. Шипінка, рек. секр.; Іван Фидишин, заст.; Іван Кіндрат і Марія Москалюк, контр. комісія книжок; Корнило Вовчук і Софія Шереметта, надз. хорих; Мих. Польовий, дверник. Місячні збори відбудуться 12. січня, в годині 8-мій, у своїй галі на Проспект ул. Просимо всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. — Мих. Шипінка, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 12:30 вполудне. Просимо всіх членів і членкиць прибути на цей мітінг і приняти до відома багато нових ухвал у відділі, які стали одобрені на річних зборах. Члени, котрі не були на річнім мітінгу і не являться на цей мітінг, або не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. Тому просимо всіх прибути на мітінг і привести нових членів. — В. Бідей, предс.; В. Василюк, кас.; Я. Лежняк, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 1-шій пополудні, в У. Н. Домі. Тому, що це є перший мітінг цього року, обовязком є кождого члена і членкиці конечно явитись. Подаємо до відома, що на 1935 рік вибрано слідуючих урядників: Ілько Вовк, предс.; Теодор Луцик, заст.; Григорій Забитко, кас.; Антін Лебіщак, заст.; Григорій Стеців, секр.; Василь Комар, заст.; Василь Стецула, Іван Тиман і Гнат Матківський, контр. комісія; Микола Броницький і Іван Лучак, надз. хорих; Іван Лучак, прапорник. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю в місяци в У. Н. Домі. — Григорій Стеців, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАГО, ІЛЛ. Повідомляється членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 176, що звичайний мітінг відбудеться 14. січня, точно в годині 6:30. Обовязком є усіх членів явитися на цей мітінг, бо є важні справи, як також кождий член має взяти 2 тікети на баль 20. січня і заплатити 50 ц. Довгуючі члени нехай вирівнають залеглий довг. Минулого місяця було ухвалено, що всі члени мають платити до каси товариство по 50 ц. місячно, а тим членам, котрі не схочуть платити, мають видати переступні листи. — Ю. Небор, предс.; М. Глушик, секр. рек.; П. Бабяк, фін. секр. і касієр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. січня, в годині 12-тій сполудне, в салі церковній при Оклей і Райс вул. На порядку деннім є багато важних справ до полагодження і вирішення, тому просимо всіх членів явитися на збори, бо від нас залежить розвиток нашого братства і У. Н. Союза. На зборах будуть здавати звіт старі урядники і буде вибір урядників на 1935 рік. Вписуйте свої діти і приєднуйте нових членів до нашого відділу 221 і У. Н. Союза. — Іван Карпа, предс.; Дмитро Кузьма, кас.; Тарас Шпікула, секр.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, подає до відома своїм місцевих і позамісцевим членам, що річний мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 1-шій пополудні, в гали церковній при Гров вул. Тому, що на цім мітінгу будуть важні справи до полагодження, просимо, щоб всі члени були приявні. Старі урядники здадуть свої звіти з цілорічного діловодства і буде вибір уряду на біжучий рік. Неприявні без важної причини члени будуть карані після ухвал братських. — Лука Сидорак, предс.; Іван Сидорак, кас.; С. Кунікевич, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. січня, в годині 2-гій пополудні в Укр. Гор. Клюбі, 414 — 7-ма вулиця. Просимо всіх членів прибути на збори в означенім часі. На порядку деннім буде справоздання урядників за минувший рік і вибір уряду на 1935 рік. — Р. Рубльовський, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, подає до відома своїм членам, що звичайні збори відбудуться в суботу, 12. січня, в годині 7:30 ввечір, в Укр. Галі при Рузвелт і Генрі вул. Обовязком є кождого члена явитись на ці збори, бо є багато справ до вирішення. Мусимо полагодити недокінчені справи, котрі наробили багато неприємности для самих членів, котрі вже належать до товариства, а тим більше для новоприступивших членів. Буде вибір на доповнення уряду, бо секретар, котрий був вибраний на річних зборах, резигнує. Члени надконтролі здадуть звіт зі своєї контролі, а секретар спростує свою похибку, яку знайшла контроля. — Уряд Тов.

ФРЕНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, дає до відома, що річні збори відбудуться в неділю, 13. січня, в годині 3-тій пополудні. Просимо всіх членів явитися на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання урядників і контр. комісії. Ті члени, котрі ще не змінили старих грамот, нехай постараються змінити цього місяця. На зборах будемо принимати дітей і старших в члени У. Н. Союза. — М. Шанайда, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12-го січня, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та вул. Кождий член має явитись на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючим пригадується вирівнати свої належитости. Неприявний без оправдання член буде відповідальний після статута. На цих зборах Тов. Дністер має честь привитати головного урядника У. Н. Союза, як рівнож принято до нашого відділу. Так приявність кождого члена в означений час конечна. Уряд Тов. Дністер на 1935 рік: Ілія Гузар, голова; Макс. Савіцький і Онуфрій Венес, заст.; Д. Костишин, прот. секр.; Мих. Боднар, фін. секр.; А. Свитак, кас.; В. Савіцький, заст.; В. Фурик, Мик. Левкович і Прокіп Панчишин, тростіси; М. Никифорчин, Н. Шуст і Вас. Вітовняк, контр. комісія; П. Слистун, Григорій Мисак, Т. Пригода, Е. Кошлайчук, В. Артус, М. Притула, Марія Шевчук і П. Соноловський, опікуни хорих; М. Олексів, бібліотекар; Ів. Галичин, заст.; Вас. Бучинський і Ів. Зборовський, харунжі. Лікар Тов. Дністер д-р Ю. Андрейко, 321 E. 18th St., N. Y. C. Адреси секретарів: М. Боднар, 217 E. 6th St., N. Y. C. Д. Костишин, 153 Ave. A, N. Y. C.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. січня, в годині 8-мій ввечір, в галі укр. православної громади, 334 Іст 14 вул. На ті збори обовязково повинні явитись всі члени відділу. — П. Оркальчук, предс.; М. Близнак, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляємо членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 2-гій пополудні під ч. 3322 Н. Лавренс вул. Тому, що маємо ріжні справи до полагодження, присутність кождого члена конечна. Просимо всіх членів прибути на означений час. Також пригадуємо довгуючим, щоби вирівнали свої залеглости. — І. Сорока, предс.; М. Барна, кас.; Ол. Будай, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 2-гій пополудні, в гали парафіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Є товариські справи до полагодження тому обовязком є кождого члена бути приявним на зборах. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 2-гій пополудні, в гали парафіяльній, 393 Годсон Еве. Кождий член має явитися на тім мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Уряд на 1935 рік є слідуючий: М. Микитинський, предс.; К. Сорохтій, заст.; Мих. Антонів, секр.; П. Псюк, заст.; Пав. Лиско, кас.; В. Луців, заст.; І. Сорохтей, К. Хомин і Д. Сподарик, контрольори; Г. Лиляк, Щихворостя і І. Пукіш, надзирателі хорих на Вест Еве. К. Самагурський і К. Воробець, прапорчики; Берйацький і Лиляк, делегати до С. дому; Ст. Чайковський, господар галі. — М. Микитинський, предс.; Мих. Антонів, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. січня, в годині 1-ій пополудні, в галі Укр. Хати, 2240 Грейлінг вул. Проситься всіх членів прибути на означений час. Будеться вибирати уряд на 1935 рік і буде багато інших справ до порішення. Довгуючим членам припоминається, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ів. Заблоцький, предс.; М. Бабій, кас.; М. Кулинич, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. січня, в годині 7:30 ввечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Браун вул. Взиваємо всіх членів прибути на збори і взяти участь у рішенях справ для товариства. Коли рішиться щось без неприявних, то не нарікайте, що ви не знали. — Мих. Коцюк, предс.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 13. січня, в годині 1-шій пополудні, під ч. 847 Н. Френклин вул. Просимо всіх членів прийти точно на означений час. — С. Гвіздь, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Тов. Зап. Січ, від. 132, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 12-тій вполудне, в церковній галі. Тому, що контр. комісія має здати цілорічне справоздання, просимо всіх членів явитись на мітінг. Хто винен більше як два місяці нехай конче явиться на мітінг. — Гр. Куніцький, предс.; В. Кочкодан, кас.; Д. Сова, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. січня, в годині 8-мій ввечір, в Укр. Прав. Церкві, 179 Корт вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важна справа до вирішення. — М. Боднар, пр.; В. Ткач, кас.; А. Мудровський, секр.

АВРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. січня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гали на Норт Гудман. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. На річних зборах 9-го грудня вибрано уряд на 1935 рік як слідує: Дмитро Коритко, предс.; Василь Гусар, кас.; Микола Головка, секр.; Андрій Гусар і Теодор Задорожний, контр. комісія; Софія Коритко, надз. хорих. — Н. Головка, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 12-го січня, в годині 6-тій ввечір, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо ще є багато справ неполагоджений. Уряд вибраний на 1935 рік як слідує: І. Березяк, предс.; Н. Грещишин, заст.; М. Куба, секр.; А. Деркач, заст.; М. Польський, кас.; О. Патер, заст.; І. Климишин, С. Деркач і В. Мороз, контрольори; С. Патер, доз. хорих. Мітінги мають відбуватися кождого місяця. — Мих. Куба, секр., 687 Princeton Ave., Palmerton, Pa.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. І. Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 13-го січня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній при Мортон вул. Просимо всіх членів конечно прибути, бо є дуже важні справи до вирішення. — Павло Романишин, пр.; Іван Лисак, секр.; Стефан Стойко, кас.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союза, від. 292, подає до відома усім своїм членам, що на річних зборах 25. грудня в гали при Кайперт вул. вибрано уряд на 1935 рік: Іван Форись предс.; Володимир Дідик, заст.; Ілія Андрусевич, кас.; Юрій Шевчук, заст.; Петро Кізел і Йосиф Масляк, секретарі; Марія Форись і Іван Боднар, доглядачі хорих. Тому, що бувший касієр, п. Старко, не міг бути приявним на зборах і не здав справоздання, здасть своє справоздання на звичайних зборах 13. січня, і тому контр. комісія позістала на своїм становищі до цих зборів. Збори відбудуться в неділю, 13. січня, в гали де звичайно, то в парохіяльній галі при Кайперт і Едвард вул., в годині 12:30 вполудне. На ці збори просимо усіх членів прийти на час, щоб не сидіти до 6 години вечір. Пригадується довжним членам, щоб старалися вирівнати свої залеглости за себе і за діти. Ми не сповнили свого обовязку, який ми обіцяли на ювилею У. Н. Союза. Але ліпше пізно як ніколи, бо нас німі вимівки, що іншюренси дають дивіденди а Союз ні. Тому вписуйте свої діти, жінки і внуків, бо вже є й такі. — Іван Форись, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; П. Кізел, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Український Клюб Поступовий, від. 70, подає до відома всім членам, що на річних зборах 29. грудня вибрано слідуючий уряд на 1935 рік: Дмитро Полевич, предс.; Іван Ібрам, кас.; Іван Гелета, фін. секр.; Володимир Кушнір, рек. секр.; Григорій Сисяк і Михайло Самоїл, контрольори. Касовий звіт тов. Укр. Клюб Поступовий. Прихід за 1934 рік: вкладки до У. Н. Союза $3,139.76; вкладки за діти $111.25; інші приходи, як за похорон, тікети, календарі $292.76; з пікніку було $265.20; витягнено за банку $100.00; до товариства прибуло $574.30; з перенесення за 1933 р. було $245.18. Разом $4,727.55. Розхід за 1934 рік: за рент $48.00, вкладки до У. Н. Союза: старий рід $687.55, новий рід $2,481.83, за діти $100.80; текс за гроші в банку $7.74; виплата бенефіту хорим членам $432.00; асекурація інвентаря $8.75; жертва на мальовання церкви $50.00; на погорільців села Денисів $10.00; на вистування Різдвяної Ялинки $27.00; на квіти для МекҐоверна з нагоди його заприсяження як комішенера $10.00; „Свобода" за друки і оголошення $86.67; виплачено родині за двох померших членів $200.00; виступ урядників на похорон $56.00; платня уряду за 1934 рік $104.00; фін. секр. 10 проц. за діти $11.20; видатки адміністраційні фін. секр. за 1934 рік $15.88; розхід за пікнік $332.68. Разом $4,653.10. На банковій книжочці було з кінцем 1933 р.: $5,584.59; дописано процент в банку $168.78; дописано з купону від бонду $4.25. Разом $5,757.62. З того витягнено з банку $100.00; остається на банковій книжочці разом $5,657.62. Загальне зіставлення на банковій книжочці є $5,657.62; амер. Ліберті Бонд $100.00; на чековій книжочці $74.51; готівка у касієра $25.00; вартість інвентаря $319.50. Загальний маєток товариства виносить $6,176.63. Тов. Український Клюб Поступовий має 131 дорослих членів і 34 дітей. Наше товариство принимає нових членів як до товариства так і до У. Н. Союза без вступного і дає нагороду новому членови. Хорий член дістає у часі слабости допомогу в сумі $8.00 тижнево, що тревас через 13 тижнів. Місячні збори будуть відбуватися як і досі тепер, у перший вівторок по десятім кождого місяця. По всякі інформації просимо писати на адресу: John Geleta, 115 Woodward St., Jersey City, N. J.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. Михайла Драгоманова, від. 181, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що надзвичайний мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 2:30 пополудні, в Нар. Домі. Просимо всіх членів прибути на той мітінг, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі не будуть приявні на зборах, підлягають карі після статута. — Петро Черкас, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на рік 1935: В. Шишка, предс.; І. Демчик, заст.; А. Водник, кас.; О. Потіха, заст.; Л. Демчук, секр.; А. Чепеляк, заст.; О. Потіха, В. Загоруйко і А. Чепеляк, контрольори; Гр. Загоруйко і Теодора Шишка, дозирателі хорих. Мітінг відбудеться в неділю, 13. січня, в годині 1:30 пополудні в гали церковній. Взивається всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Ухвалено на мітінгу, щоби члени бодай раз на два місяці приходили на мітінг і платили свої вкладки, бо урядники не будуть ходити по домах за вкладками. Котрі члени довгують більше, ніж статут приписує, а не будуть платити своїх вкладок в цім році, нехай знають, що будуть суспендовані, бо відділова каса не може все закладати за членів. Мітінги будуть відбуватися все в другу неділю в місяци в тій самій галі. — В. Шишка, пр.; А. Водник, кас.; Л. Демчук, секр.



## НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (460).

K-169

„Не журіться", казав Тарзан, „це не треба довго й ви не будете багато чути. Біль буде тревати коротко, і ви стратите притомність. Я бачив це вже багато разів. Це такий самий добрий рід смерти, як кождий інший. Адже колись ми мусимо вмерти.

„Яка ріжниця, чи вмерти нині чи за рік?" „Ваша фільософія може й добра", сказав молодий поручник, „але я не можу сказати, щоби вона мене зовсім удоволяла".

Тарзан засміявся. „Джерчі! Оберніться, а я попробую розвязати ваші шнури зубами". За хвилю Джері почув, як його шнури трохи подалися під Тарзановими зубами. От от вони зовсім розпадуться й тоді він легко їх скине.

Тоді він буде мости звільнити Тарзана. Якраз тоді вийшов сторож та, побачивши, що робив Тарзан, ударив його по голові списом. Він закликав інших сторожів, і тоді разом вони кинулися на обох нещасних білих чоловіків та стали їх бити й копати без милосердя.